

Λειτουργική εμπειρία και θεολογία

Ορθοδοξία / Θεολογία

Μητροπολίτης Γουμένισσης, Αξιουπόλεως και Πολυκάστρου Δημήτριος

Λειτουργική εμπειρία και θεολογία

(η θεία κοινωνία κατά τη θεολογία του αγίου Συμεών του νέου Θεολόγου)

Η εκκλησιαστική σωτηρία ως βιωματικό άθλημα και η χριστιανική θεολογία ως οροθετική αποτύπωση είναι κατεξοχήν εμπειρικές “επιστήμες”.

Ενώ ο επιστημονικός εμπειρισμός περί του κόσμου έχει μια κοσμική χωροταξία αντιληπτότητας, με πομποδέκτη τα ανθρώπινα όριά μας... η άμεση κοινωνία με το Θεό επίσταται (όσον ένεστι) θεοεμπειρικά και θεολογικά το Α και το Ω της υπαρκτικότητάς μας.

Η πρακτική εμπίωση της σωτηρίας και η θεολογική της αποτύπωση προϋποθέτουν και αποσκοπούν στην εκκλησιαστική εμπειρία του ζώντος Θεού. Μια κατεξοχήν “εμπειρική επιστήμη” (το επαναλαμβάνω) που μας δόθηκε από το Χριστό, μετέχουμε σ’ αυτήν εκκλησιαστικά και απλώνεται ως “ατέλεστον τέλος”, αυτό

που αποκαλούμε παράδεισο αγιασμού, αιωνιότητα σωτηρίας, αγέραστη μακαριότητα, αθάνατη και επουράνια βασιλεία του Θεού.

Το ότι —τον τελευταίο καιρό— ανευρίσκονται φλυαρούντες κατ' αυτών με επίκεντρο τη θεία Κοινωνία δηλοποιεί και τον τρόπο της επιστημονικής κοινότητας και της πανανθρωπότητας κατενώπιον της πανδημίας· δηλοποιεί όμως και ένα βαθύτατο έλλειμμα πίστεως και ήθους πού διατρέχει την πατρίδα μας.

Πολλές αποκρίσεις αγωνίας και διαμαρτυρίας καταστρώνονται και δημοσιεύονται με ποικιλία ευλογημένων θέσεων και υποθέσεων και προθέσεων. Έκαστος συνεισφέρει φιλοπόνως ο,τι δύναται καλύτερο στον κοινό προβληματισμό.

Ακόμη και οι σιωπώντες, αλλά πάντως λειτουργημένοι και προσευχόμενοι και ιλεούμενοι τον Θεό υπέρ πάντων, με μίαν αναλογία πόνου ωσάν των ησυχαστών Πατέρων μας. Καθότι η μεγαλύτερη ελλειμματικότητα του εκκλησιαστικού μας σώματος είναι η σύσσωμη λειτουργική κραυγή και η ακοίμητη λιτοδέηση.

Μετά από ορισμένες εισαγωγικές επισημάνσεις στη συνέχεια, θα παρουσιάσουμε κατόπιν και ένα θεολογικό λειτουργικό διάγραμμα, αναμέτρησης της εκκλησιαστικής συνειδητότητας όλων μας.

Ως γνωστόν, η αγιοπνευματική εμπειρική συνείδηση της Εκκλησίας μας έχει αναγνωρίσει τη θεολογική φερωνυμία βεβαίως σε όλους τους Πατέρες της

θεολογίας μας, ως ειδικό όμως επίτιτλο σε τρεις πνευματικές και πολυδιάστατες προσωπικότητες:

α) στον αγαπημένο μαθητή, επιστήθιο φίλο και παρθένο, τον απόστολο και ευαγγελιστή Ιωάννη, ο οποίος “πλήρης ων της αγάπης, πλήρης γέγονεν και της θεολογίας” (μια θεολογία που χαρακτηρίσαμε κατεξοχήν εμπειρική επιστήμη).

β) στον ποιμενικό αυλό της θεολογίας και λύρα (ποιηματική) του Πνεύματος, Γρηγόριο τον αρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως, “ως τα βάθη του Πνεύματος εκζητήσαντα και τα κάλλη του φθέγματος (προσδεξάμενον)”.

και γ) στον όσιο ιερομόναχο Συμεών, “εις τον άδυτον γνόφον της εν Πνεύματι θεωρίας εισελθόντα”, “τον νέον θεολόγον γενόμενον, της υπερθέου Τριάδος τω φωτί τω τρισηλίω λαμπόμενον” και “διασκεδάζοντα την σκοτόμειναν του κόσμου”.

Δεν είναι οι μόνοι, αφού άλλωστε όλοι οι Άγιοι ανά τους αιώνες έχουν και ζούν στην αιωνιότητα τη θεολογία της κοινωνίας του Θεού. Πάντως και οι τρεις αυτοί φερωνύμως “Θεολόγοι” έζησαν και φανέρωσαν τη θεολογία μέσα σε ένα περιβάλλον αρνήσεων, ταλαιπωρίας, αμφισβητήσεων, διωγμών. Η επιστήμων κοινωνία τους με το ζώντα Θεό της αποκαλύψεως και η ιαματική τους προς τον κόσμο προσφορά αυτής της εκκλησιαστικής πείρας αντιμετωπιζόταν από τον σύγχρονο κόσμο τους ωςάν απειλή!

Η θεολογία της εκκλησιαστικής παρουσίας και διακονίας πάντοτε θλιβόταν και πάντοτε θα γνωρίζει “θλίψιν εν τω κόσμω”, αναδεχόμενη μυστικά τα φορτία της εθελотаλαιπωρίας του κόσμου που δεν εννοεί να αποδυθεί “τον παλαιόν άνθρωπον συν ταίς πράξεσιν αυτού” και να ενδυθεί “τον νέον τον ανακαινούμενον εις επίγνωσιν κατ’ εικόνα του κτίσαντος αυτόν”(αυτό που προϋποθέτει ως βαπτισματική δωρεά η εκκλησιαστική βιωματική ηθική, βλ. Κολ. 3: 9-10).

Θα αξιοποιήσουμε ένα πολύτιμο έργο για την (αναγκαστικά) περιορισμένη-επιλεκτική παρουσίαση της διδασκαλίας του αγίου Συμεών του Νέου Θεολόγου που έζησε και έδρασε στην Κωνσταντινούπολη το 10ο-11ο αι. (949-1022) και μελετάται μέχρι σήμερα επιστημόνως από την Ορθόδοξη (και όχι μόνο) θεολογία. Θα χρησιμοποιήσουμε σαν “θεολογικό εγχειρίδιο” το έργο του Αρχιεπισκόπου Βασιλείου Κριβοσείν *“Μέσα στο φως του Χριστού (Άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος 949-1022, Βίος-Πνευματικότητα-Διδασκαλία”*, από τις εκδόσεις “Το Περιβόλι της Παναγίας” (1983). Πρόκειται για μια αναλυτική και ανασυνθετική θεολογική παρουσίαση του μεγάλου αυτού Αγίου και την συνιστούμε σε κάθε ενδιαφερόμενο, εάν βεβαίως μπορεί σε κάποια βιβλιοθήκη να ανακαλύψει αυτό το περίφημο βιβλίο.

Επισημειώνοντας πάντως ότι κυκλοφορούνται πολύτιμες θεολογικές εργασίες, είτε ειδικές είτε συνθετικές, για τη θεολογία του αγίου Συμεών.

Αυτήν την περισπούδαστη χαρισματούχο προσωπικότητα του θεοφόρου Πατρός θα επιχειρήσουμε να προσεγγίσουμε από μια ειδική σκοπιά, όσον αφορά την επιστήμονα εμπειρική διδασκαλία του για το μεθεκτό του απροσίτου και ακτίστου φωτός της λειτουργικής ευχαριστιακής μεθέξεως.

Προκαλούμεθα από το καυτό ποιμαντικό ζήτημα που μας “πονάει” όλους στον Ελλαδικό χώρο, τους πιστεύοντες (από εμπιωματική ευλάβεια και λατρευτικό θείο πόθο) και τους μη πιστεύοντες-επιστήμονες και μη (από ιδεοληπτική και αθείζουσα εμμονή). Είναι μια ευκαιρία αρίστη όχι μιάς επικοινωνιακής αντιπαράθεσης, αλλά μιάς ευρύτερης ανακατήχησης του εκκλησιαστικού πληρώματος, μιάς ευρύτερης ανάκτησης του ορθοδόξου ευχαριστιακού ήθους και της ορθοδόξου λειτουργικής ευλάβειας. Αυτά έχουν ως κέντρο και επίκεντρο τη θεία μετάληψη, τη θεία κοινωνία, την ενότητά μας με το Χριστό και την κομιδή της λειτουργικής ευχαριστιακής μεθέξεως στην βασανισμένη (τελικά) και (άλλως ανόητη και άσκοπη) καθημερινή κοινωνική μας ζωή. Διότι, αν δεν έχουμε να προσφέρουμε τον εαυτό μας εκκλησιασμένο και λειτουργημένο και κοινωνημένο, γεμάτο Χριστό, στην άμεση οικογένειά μας και στην ευρεία κοινωνική μας “οικογένεια”, τότε ελάχιστα μπορούμε να συνεισφέρουμε ως άνθρωποι στη συνανθρωπότητα. Οπότε και ως συλλογικότητες θα συνεχίσουμε να συνεισφέρουμε το πολύ-πολύ μίαν υπαρκτικότητα εξεγυρισμένης και εξωραισμένης φθαρτότητας, μειωμένης εμπορευματικής σημασίας για τις μεγάλες “αγορές” αριθμοποιημένων ατομικότητων.

Ο Χριστός είναι ο δημιουργός, ο προνοητής, ο σωτήρας, ο εν Εαυτώ και εις Εαυτόν κριτής της χαρισμένης και της θεανθρωποσωσμένης φυσικής μας ακεραιότητας, ο εαυτοζυγιστής της πανανθρωπότητας ως προς την τωρινή και την έσχατη

βιωματική φιλοθεία και φιλανθρωπία μας.

[page_end]

Έγινε οικείός μας και μας προσφέρεται διά της Εκκλησίας σε μια διαρκή οικείωση. Πόσο οικείοί Του θέλουμε να είμαστε; Πόσο διακαώς επιθυμούμε να γίνουμε οικείοί Του διά της μετανοίας για να εξοικειωθούμε μαζί Του;

Αυτό το θείο ωρίμασμα μας προσφέρει, μας προσδίδει, μας συγκαλεί νά αναζητήσουμε και να επιζητήσουμε εκκλησιασμένοι και εκκλησιοποιημένοι ο Θεός και Σωτήρας μας.

Ας διέλθουμε από το συγκλονισμό της συναίσθησης και της αίσθησης, για να φθάσουμε σ' αυτό που οι σύγχρονοι Άγιοι θα αποκαλούσαν θεο-αίσθηση, με εργαλείο τη διδασκαλία του αγίου Συμεών του Νέου Θεολόγου περί της θείας Λειτουργίας.

«Ο άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος είναι ίσως ο πρώτος μεταξύ των ασκητικών συγγραφέων, που τοποθέτησε τη θεία Ευχαριστία και την κοινωνία στο κέντρο της οδού προς τον Θεό... Η βασική ιδέα του Συμεών σχετικά με την θεία Ευχαριστία είναι η εξής: η ευχαριστιακή κοινωνία μας ενώνει με το Σώμα του Χριστού που γεννήθηκε από την Παρθένο Μαρία, και με την Εκκλησία που είναι επίσης το Σώμα Του, και θεοποιεί εκείνους που κοινωνούν άξια και με πίστη: “Με την ενανθρώπησή του ο Χριστός έγινε για πάντα συγγενής μας και μας κατέστησε συμμετόχους της θεότητάς του. Όσους λοιπόν κοινωνούν επάξια όλους αυτούς τους κατέστησε συγγενείς του. Άλλωστε η μεταδοθείσα σε μας με τη θεία κοινωνία θεότητά του είναι άτμητη και αχώριστη από την ύπαρξη του Χριστού. Επομένως και εμείς, που αληθινά μετέχουμε στη θεία κοινωνία, με την ενέργεια του ενός Αγίου Πνεύματος είμαστε με το Χριστό αχώριστα ένα σώμα” (Βίβλος Ηθικών 1.6,76-82).

»Είναι μια ενσωμάτωση διαρκής: “Αυτό λοιπόν το μυστήριο με το Χριστό μέσα σε όλο τον κόσμο δεν πραγματοποιήθηκε μόνο αρχικά όταν ενανθρώπησε, αλλά πραγματοποιήθηκε και στον καθένα από τους παλαιούς αγίους και πραγματοποιείται πάντοτε και μέχρι σήμερα. Λαμβάνουμε το Άγιο Πνεύμα που είναι αχώριστα ενωμένο με το Δεσπότη και Θεό μας και έτσι γινόμαστε συμμετοχοί της θεότητας και της υπάρξεώς του· μεταλαμβάνοντας και τρώγοντας την πανάγια σάρκα του, τα θεία μυστήρια, γινόμαστε αληθινά και ολοκληρωτικά σύσσωμοι και συγγενείς του” (Ηθικών 1.3,79-86)...

Πηγή: www.asceticexperience.com

»Αυτή η πραγματική ενσωμάτωση, που συγχρόνως είναι και πνευματική, το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, είναι κατά τον Συμεών το μεγάλο μυστήριο του Θεού: «Αυτό το μυστήριο είναι το μεγαλύτερο γεγονός του ανέκφραστου θείου τρόπου της σωτηρίας μας και της πάνω από κάθε λογική κατανόηση θεϊκής συγκαταβάσεώς του σε μας, αυτό είναι το πιο φρικτό από όλα μυστήριο» (Ηθικών 1.10,72-74)...

[Ας υποσημειώσουμε κι εμείς εδώ παρένθετα το συλλογικό και το προσωπικό ευχαριστιακό μας χρέος, μιάς ολοτελώς φιλόθεης (συν)αίσθησης: Ο Χριστός προσφέρει σε μας τη Θεανθρωπότητά Του για να Την κοινωνούμε μέσα από τη θεία λειτουργία. Κι εμείς, σε μια αγιοπνευματικά συνειδητή θεομεθεξία, είτε πραείς είτε εκστατικοί Τον δοξολογούμε: «Τι ανταποδώσωμεν τω Κυρίω, περί πάντων ων ανταπέδωκεν ημίν; Δι' ημάς Θεός εν ανθρώποις, διά την καταφθαρείσαν φύσιν ο Λόγος σαρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν, προς τους αχαρίστους ο Ευεργέτης, προς τους αιχμαλώτους ο Ελευθερωτής, προς τους εν σκότει καθημένους ο Ήλιος της δικαιοσύνης. Επί τον Σταυρόν ο απαθής, επί τον άδην το φως, επί τον θάνατον η ζωή, η Ανάστασις διά τους πεσόντας. Προς ον βοήσωμεν· ο Θεός ημών δόξα σοι» (από τους Αίνους της Κυριακής του γ' ήχου, ποιητικές θεολογικές εμπνεύσεις του δογματικού μας θεολόγου Πατρός Ιωάννου του Δαμασκηνού του 8ου αι.). Αλλά συνεχίζει θεολογών ο όσιος Συμεών].

«Η σάρκα του Κυρίου προέρχεται από τη σάρκα της Θεοτόκου. Και από αυτήν τη

θεωμένη σάρκα του Κυρίου μεταλαμβάνουμε, οπότε ομολογούμε και πιστεύουμε ότι μεταλαμβάνουμε ζωή αιώνια, εκτός αν κοινωνούμε ανάξια και προς καταδίκη μας” (Ηθικών 1.10,170-175)...

[Πάλι παρένθετα επισημειώνουμε το δικό μας ρόλο επάξιας συμμετοχής, τ.ε. λαχτάρας για το Θεό και ετοιμασίας γι’ αυτήν τη θεομεθεξία της θείας κοινωνίας. Αυτή η επιπόθηση και η προετοιμασία έχει τη διάσταση της εκκλησιαστικότητας, της ενσυνείδητης μετοχής στο ενιαίο κοινωνικό σώμα του Χριστού. Κάθε ενάσκηση αρετής εκεί αποβλέπει με στόχο τη θεία κοινωνία. Είναι το λειτουργικό “Αγαπήσωμεν αλλήλους ίνα εν ομονοία ομολογήσωμεν” και το διά των λειτουργιών “ο Χριστός εν τω μέσω ημών... και ην και έστι και έσται, εις αιώνα αιώνος”.

Επειδή μάλιστα γίνεται πολύς σήμερα λόγος για τηθ. λειτουργία του αγίου Ιακώβου, ας παραθέσουμε ένα λειτουργικό διάλογο επάξιας ετοιμασίας: “Ο Κύριος ευλογήσαι πάντας ημάς και συνδιακονήσαι ημίν και αξίους ποιήσαι της παραστάσεως του αγίου αυτού θυσιαστηρίου και της επελεύσεως του αγίου αυτού Πνεύματος... Μεγαλύνετε τον Κύριον συν εμοί και υψώσωμεν το όνομα αυτού επί το αυτό... Πνεύμα άγιον επελεύσεται επί σε και δύναμις υψίστου επισκιάσει σοι... Μνησθείη ημών Κύριος εν τη βασιλεία των ουρανών...” Με άλλα λόγια η αγωνία της επάξιας συμμετοχής επικεντρώνεται στην εκκλησιαστική διάσταση της ζωής, αυτήν που σήμερα την “κατατεμαχίζουμε” σε αποστάσεις ασφαλείας ή μάλλον αποδομήσεως... Ας επανέλθουμε όμως πάλι στον άγιο Συμεών το ν.Θ.].

“Ο Υιός του Θεού ξεκάθαρα κραυγάζει ότι η ενότητά μας μαζί του μέσα από τη θεία κοινωνία είναι παρόμοια με την ενότητα και τη ζωή που εκείνος έχει με τον Πατέρα. Όπως εκείνος είναι φυσικά ενωμένος με το δικό του Θεό Πατέρα, ανάλογα και εμάς κατά χάριν λέει ότι θα ενωθούμε μαζί του και θα ζήσουμε μαζί του τρώγοντας το σώμά του και πίνοντας το αίμά του” (Ηθικών 3, 506-511).

»Είναι η συνεχής κάθοδος του Υιού. “Για να μη νομίζουμε ότι το παν βρίσκεται στον ορατό άρτο, γι’ αυτό πολλές φορές είχε πεί ο Χριστός, ‘Εγώ είμαι ο άρτος ο εκ του ουρανού καταβαίνων’. Και δεν είπε ο καταβάς, που θα σήμαινε την εφάπαξ κατάβασή του. Αλλά τι είπε; ‘Ο καταβαίνων’, δηλαδή ότι διαρκώς και πάντοτε κατέρχεται στους αξίους της θείας κοινωνίας και κάθε ώρα ευρίσκεται τώραπαρών” (Ηθικών 3,512-517).

[page_end]

»Εντούτοις ο Συμεών επιμένει πολύ στον πνευματικό χαρακτήρα της κοινωνίας: “Να μην υποπτευθείς τίποτε το σωματικό μήτε το γήινο, αλλά αυτήν τη μικρή μερίδα άρτου, την λίγη θεοποιημένη μερίδα να την βλέπεις με τους νοερούς

οφθαλμούς ότι γίνεται ολόκληρη όμοια με τον άρτο τον κατερχόμενο από τον ουρανό, που είναι ο αληθινός Θεός και συγχρόνως άρτος και πόμα αθάνατης ζωής. Και αυτό πρέπει να το προσεγγίζεις έτσι, για να μην εναπομένεις στην απιστία και μόνο στον άρτο τον ορατό από τις αισθήσεις, οπότε έτσι (με την απιστία) θα φας όχι τον ουράνιο άρτο, αλλά μόνο τον επίγειο και θα στερηθείς τη ζωή, αφού δεν θα μεταλάβεις πνευματικά τον ουράνιο άρτο” (Ηθικών 3,528-537).

[Παρένθετα επεξηγούμε ως επίσης βασική προϋπόθεση επάξιας μεταλήψεως την ακλόνητη πίστη στο μυστήριο της Πνευματοποιήσεως των τιμίων δώρων, της Αγιοπνευματικής μεταβολής τους σε Σώμα του Χριστού. Αυτό συντελείται κάθε φορά, σε κάθε θεία λειτουργία. Ο Κύριος εν Πνεύματι είναι κάθε φορά “ο καταβαίνων”, ο μεταβάλλων τον άρτο και τον οίνο σε Σώμα και Αίμά Του].

»Μόνο η ενσυνείδητη κοινωνία με το θεωμένο Σώμα “ζωοποιεί”：“Επομένως ποιους δεν ωφελεί η μετάληψη της θείας σαρκός; Αυτούς που λένε πως είναι απλός άνθρωπος και όχι ο Θεός. Λοιπόν, εάν κι εσύ ίδιος ο πιστόςμεταλαμβάνειςμέ την αίσθησηαπλού άρτου και όχι θεωμένου σώματος, εάν δεν πιστεύεις ότι δέχεσαι όλον αυτόν εκείνο τον Χριστό, τότε πως ελπίζεις να λάβεις από αυτόν ζωή και να τον νιώθεις ότι τον κατέχεις μέσα σου; Ο Κύριος λέει· ‘Όποιος τρώει τον άρτο που κατεβαίνει από τον ουρανό θα ζήσει αιώνια’. Και αλλού· ‘Η σάρκα τίποτε δεν ωφελεί· το πνεύμα είναι αυτό που την ζωντανεύει’. Πραγματικά το Άγιο Πνεύμα είναι η αληθινή βρώση και πόση. Το Άγιο Πνεύμα είναι αυτό που μεταβάλλει τον άρτο σε σώμα του Κυρίου. Πραγματικά το Άγιο Πνεύμα είναι αυτό που μας καθαρίζει και μας κάνει άξιους να μεταλαμβάνουμε το σώμα του Κυρίου” (Ηθικών 3,538-551).

»Η μεταβολή των ευχαριστιακών Δώρων από το Άγιο Πνεύμα σε ολοκληρωτικά θεωμένο Σώμα και Αίμα Κυρίου βεβαιώνεται εδώ από τον Συμεών. Η Ευχαριστία είναι η τροφή που μας δίνει ο Θεός. «Έτσι λοιπόν προσφέρεται ο καλός μας Κύριος και Θεός στους δούλους του που μας έκανε με φιλανθρωπία και χάρη υιούς του· προσφέρει σ' αυτούς τον εαυτό του, 'αυτός που είναι ο άρτος που κατεβαίνει από τον ουρανό και δίνει ζωή στον κόσμο'. Από αυτόν και μαζί μ' αυτόν τρέφονται χορταστικά ατέλειωτα, και με τη θεία κοινωνία μεταποιούνται ώστε να ζούν αιώνια, καθώς αγιάζονται και στην ψυχή και στο σώμά τους" (Ηθικών 4,285-291)... ..

»Η Ευχαριστία είναι φως, όπως εξ άλλου κάθε τι που αναφέρεται στον Θεό: «Ο Ιησούς Χριστός, ο σωτήρας και βασιλιάς του παντός, είναι φως· ο άρτος της άχραντης σάρκας του είναι φως· το ποτήριο του τιμίου αίματός του είναι φως" (Θεολογικών 3,150-152).

»Όταν δει κανείς αυτό το φως της Θεότητας μέσα στα Τίμια Δώρα, η κοινωνία είναι πραγματικά αυθεντική: «Η άφεση των αμαρτιών και η μετουσία της ζωής δεν δίνεται μόνο με τον άρτο και τον οίνο της μεταλήψεως, αλλά μέ τη θεότητα πού ενυπάρχει σ' αυτά και είναι ενωμένη μυστικά και ασύγχυτα. Λέω μυστικά, επειδή η θεότητα δεν αποκαλύπτεται σε όλους, αλλά σε όσους είναι άξιοι για την αιώνια ζωή και καθιστά υιούς φωτός και υιούς ημέρας όσους την βλέπουν. Αντίθετα, όσοι δεν βλέπουν το θείο φως, μολονότι λάμπει καθαρά, εκείνοι κάθονται στο σκοτάδι» (Ηθικών 10,189-197)...

[Εδώ πάλι, με βάση την όλη θεολογία του Οσίου, θα επισημειώσουμε κάτι απαραίτητο. Ο άρτος γίνεται Σώμα Χριστού εν Πνεύματι, ο οίνος γίνεται Αίμα Χριστού εν Πνεύματι. Όταν εμείς βλέπουμε μόνον άρτο και οίνο, όταν εμείς δεν προσερχόμαστε σε μετάληψη του Σώματος και του Αίματος του Χριστού, όταν εμείς δεν πιστεύουμε και δεν αφηνόμαστε λατρευτικά στη λειτουργική δράση του Αγίου Πνεύματος, τότε προσεγγίζουμε και δεν προσεγγίζουμε. Δεν ζούμε τη μυστική και ασύγχυτη ένωση της Θεότητας του Κυρίου μας με τα καθγιασμένα Τίμια Δώρα. Είναι αληθινά Σώμα και Αίμα Χριστού, αλλά, για να ενεργήσουν σε μας, πρέπει κι εμείς να τα προσεγγίζουμε με τέτοια λειτουργική πίστη συνεχούς θείου φόβου και ευλάβειας και προετοιμασίας. Αυτό θέλει να τονίσει ο Όσιος. Και σ' αυτήν την θεοφόρο κοινωνία αποβλέπει όλη η λατρευτική ζωή της Εκκλησίας, στη μετοχή της ακτίστου παρουσίας, της ακτίστου χάριτος, των ακτίστων δωρεών σωτηρίας-φωτισμού-αγιασμού με τις οποίες μας προσφέρεται ο Τριαδικός Θεός. Π.χ. στην προσευχή πριν τα λειτουργικά αναγνώσματα παρακαλούμε «Έλλαμψον (έλα και λάμψε μέσα μας) εν ταίς καρδίαις ημών το της σης θεογνωσίας ακήρατον φως...». Αυτό μας συνέχει από την πρώτη στιγμή της ορθρινής συνάξεως «...λάμψον εν ταίς καρδίαις ημών τον αληθινόν ήλιον της δικαιοσύνης σου· φώτισον τον νούν ημών και τας αισθήσεις όλας διατήρησον... ότι παρά σοι εστιν η πηγή της ζωής, και εν απολαύσει γενέσθαι καταξιωθώμεν του απροσίτου φωτός» (ιβ' ορθρινή Ευχή)].

»Η συνείδηση είναι πράγματι η προϋπόθεση της δραστικότητας της κοινωνίας: «Εάν κοινωνείς με συναίσθηση και επίγνωση, τότε μετέχεις αξίως (στα τίμια δώρα)· διαφορετικά, πάντως ανάξια τρώγεις και πίνεις (τα άχραντα μυστήρια). Εάν μετέλαβες αυτό που μετάλαβες με καθαρή θέαση των μυστηρίων, να λοιπόν που έγινες άξιος αυτής της (πνευματικής) τράπεζας· εάν όμως (δεν προετοιμαστείς) να γίνεις άξιος, τότε δεν θα προσκολληθείς, δεν θα ενωθείς καθόλου με το Θεό. Γι' αυτό λοιπόν όσοι είναι ανάξιοι και συμμετέχουν στα θεία μυστήρια να μην έχουν την εντύπωση πως απλά μ' αυτόν τον τρόπο προσκολλώνται και ενώνονται με τον άορατο Θεό· αυτό δεν θα γίνει με κανένα

τρόπο και ποτέ μα ποτέ δεν θα τους συμβεί. Αυτοί μόνο γνωρίζουν ότι ο Κύριος είναι χρηστός όσοι μεταλαμβάνουν τη θεία σάρκα του Κυρίου και με νοερό άγγιγμα στην ψυχή τους αξιώνονται να δεχθούν την αποκάλυψη της άορατης θεότητας στο νοερό οφθαλμό και να φάγουν με το νοερό στόμα (της ψυχής). Αυτοί τρώγουν και πίνουν μαζί όχι μόνον αισθητά τον αισθητό άρτο, αλλά την ίδια ώρα μαζί τρώγουν και πίνουν νοητά τον Θεό. Με τις διπλές αισθήσεις (τις σωματοψυχικές και τις πνευματικές) επίσης τρέφονται τον άρτο ορατά και το Θεό άορατα, ενώνονται και με τα δύο με τον διπλό στις φύσεις Χριστό και γίνονται σύσσωμοι μαζί του και συμμετοχοί στη χάρη του και στη θεότητά του” (Ηθικών 14,225-241).

[page_end]

»Ο Συμεών βεβαιώνει ξανά, ότι η ενσυνείδητη κοινωνία είναι η μόνη αληθινή: “Έτσι λοιπόν ενώνονται με το Θεό όσοι τρώγουν από αυτόν τον άρτο και πίνουν από αυτό το ποτήριο με ευαίσθητη ψυχή και καρδιά, άξια και με επίγνωση και με νοερή προσέγγιση του μυστηρίου. Αντίθετα όσοι αυτό το πράττουν ανάξια είναι άδαιοι από τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος, τρέφοντας μόνο το σώμά τους, όχι όμως και την ψυχή τους” (Ηθικών 14,242-247).

»Τόσο ριζοσπαστικές θέσεις πάνω στην αναγκαιότητα του να κοινωνεί κανείς ενσυνείδητα, προκαλούσαν όπως θα μπορούσε να το περιμένει κανείς διαμαρτυρίες. Ο Συμεών απαντά στους επικριτές του, πως η (θεία) κοινωνία όντας φως, δεν θα μπορούσε να παραμείνει απαρατήρητη από εκείνον που το δέχεται. “Μη ταραχθείς, αγαπητέ, ακούγοντας να σου φανερώσω την αλήθεια. Ομολογείς ότι αυτό που μεταλαμβάνεις είναι άρτος της ζωής και ότι δίνει τη ζωή και είναι η σάρκα του Κυρίου· γνωρίζεις ότι αυτό είναι το αίμά του και ότι δίνει τη ζωή στους μετέχοντες και γίνεται στον πίνοντα πηγή ζωντανού ύδατος για την αιώνια ζωή. Πες μου λοιπόν, πως εσύ που μετέχεις σ’ αυτά δεν ζεις καμιά ψυχική πρόοδο, αλλά, ακόμη κι αν νιώσεις κάποια μικρή χαρά, πάλι σε λίγο παραμένεις έτσι όπως ήσουν, χωρίς να ζεις καμιά προσθήκη ζωής μέσα σου ή καμιά αναβλύζουσα (πνευματική) πηγή ή χωρίς να βλέπεις το παραμικρό φως; Ο άρτος αυτός αισθητά φαίνεται ψωμί σε όσους δεν υπερβαίνουν την φυσική αίσθηση, αλλά νοερά είναι αχώρητο και απρόσιτο φως· παρόμοια και ο οίνος και αυτός είναι φως, ζωή, φωτιά και ζωντανό νερό. Εάν λοιπόν, τρώγοντας και πίνοντας τον θεϊκό άρτο και τον οίνο της (αγιοπνευματικής) ευφροσύνης, δεν αντιληφθείς εάν έζησες την ανώλεθρη ζωή, εάν δεν δέχθηκες μέσα σου φωτεινή τον άρτο ή πύρινο σαν τον προφήτη, εάν δεν ήπιες το δεσποτικό αίμα ως ύδωρ που αναπηδά και λαλεί, εάν τίποτε από αυτά δεν είδες και δεν είχες μετοχή, πως έχεις την εντύπωση ότι έγινες κοινωνός της (θείας) ζωής; Πως νομίζεις ότι έπιασες το απρόσιτο πυρ ή πως έχεις την εντύπωση

ότι μετέλαβες το αίδιο φως; Όχι λοιπόν, με κανένα τρόπο δεν συνέβη αυτό σε σένα, που διακατέχεσαι από αναισθησία για τα τοιαύτα. Αλλά σε καταλάμπει το (θείο) φως ενώ είσαι τυφλός (και δεν το βλέπεις)·έρχεται το (θεικό) πυρ να σε θερμάνει, αλλά δεν σε αγγίζει· σε επισκίασε η (θεική) ζωή, αλλά δεν ενώθηκε με σένα·το ύδωρ της ζωής πέρασε μέσα από την ψυχή σου σαν από ρυάκι (χωρίς να παραμείνει), επειδή δεν βρήκε αντάξια υποδοχή. Με τέτοιο λοιπόν τρόπο μεταλαμβάνοντας και αγγίζοντας τα άψαυστα και νομίζοντας ότι τα τρώγεις, παραμένεις χωρίς να λάβεις, χωρίς να φας, χωρίς να κρατήσεις τίποτε μέσα σου” (Ηθικών 14,248-276).

»Αλλιώς ο Χριστός θα είχε μπει σε όρια: “Ο απρόσιτος Λόγος (του Πατρός), ο άρτος που κατεβαίνει από τον ουρανό, δεν περιλαμβάνεται μέσα στους ανθρώπους αισθητά, αλλά μάλλον αυτός συμπεριλαμβάνει μέσα του και αγγίζει και ενώνεται ασύγχυτα με όσους είναι άξιοι και καθαροί για την υποδοχή του”(Ηθικών 14,276-278).

»Η (θεία) κοινωνία είναι Πάσχα, είναι πέρασμα από τον αισθητό κόσμο στον νοητό κόσμο, για να συμβασιλέψει κανείς με τον Χριστό: “Εάν έτσι εορτάζεις και με τέτοιο τρόπο μεταλαμβάνεις τα θεία μυστήρια, όλη σου η ζωή θα γίνει μια εορτή, και όχι εορτή (απλώς), αλλά αφορμή εορτής και ένα (διαρκές) Πάσχα, η μετάβαση και αναχώρηση από τα ορώμενα στα νοούμενα. Εκεί κάθε σκιά και κάθε προτύπωση και τα τωρινά σύμβολα σταματούν. Καθαροί και καθαρά αιωνίως θα απολαύουμε συνεχώς το καθαρότατο θύμα, ενωμένο με το Θεό Πατέρα και το ομοούσιο (Άγιο) Πνεύμα. Θα βλέπουμε διαρκώς το Χριστό και θα μας βλέπει

εκείνος, θα είμαστε μαζί με το Χριστό, θα βασιλεύουμε μαζί με το Χριστό, και από αυτό δεν υπάρχει τίποτε ανώτερο στη βασιλεία των ουρανών” (Ηθικών 14,281-290)... ...».

Ας προσευχόμεθα κι ας επιζητούμε όλοι υπέρ αλλήλων ολόψυχα να δώσει ο Θεός να μετέχουμε ο κάθε ένας και να ενεργοποιούμε συμμετοχικά το λειτουργικό γεγονός από τη δική μας ανθρώπινη πλευρά, ώστε να μας μεταποιεί ο Παράκλητος σε κοινωνούς και μετόχους του Θεού. Και με τέτοια αίσθηση να πορευόμαστε στα καθ’ ημέραν, όπως αντίστοιχα με ανάλογη επιπόθηση να διαπορευόμεθα στην καθημερινότητα.

“Μέχρι καταντήσωμεν οι πάντες... εις άνδρα τέλειον, εις μέτρον ηλικίας του πληρώματος του Χριστού” (Εφεσ. 4:13). Οπότεθά ακτινοβολούμε με εγκαρδιωμένους λόγους ή και με μόνη την παρουσία μας το δοξολογικό ύμνο: “Είδομεν το φως το αληθινόν, ελάβομεν Πνεύμα επουράνιον, εύρομεν πίστιν αληθή, αδιαίρετον Τριάδα προσκυνούντες, αύτη γαρ ημάς έσωσεν” (ομολογιακός λειτουργικός ύμνος από τάτροπάρια της Πεντηκοστής).

<https://bit.ly/2TbnpRx>